ŠKOLNÍ ČASOPIS

VŠEHOCHUŤ

STŘEDNÍ ŠKOLA KNIŽNÍ KULTURY, O. P. S.

4/2019-2020

OBSAH

CESTA KOLEM SVĚTA
Severní a jižní Amerika……...…….……..2

DALEKOHLEĎ
Greta Thunberg, Fridays for future….....6

ŠÁLEK KÁVY S...
Bedřichem Jetelinou…….....……..……...……7

SVĚT BAREV
Oranžová, zelená……..……..……..…..…..…..9

KDYŽ PŘEDMĚTY OŽIJÍ
Auta…….....…….…….....10

ZNÁMÍ NEZNÁMÍ
Will Richardson……..……..……...…...11

FILM NAPŘÍČ HISTORIÍ
Film se zvukem……..……..……...…..…13

CO BY KDYBY?
Karel Novák……...……..……...……...…..……...…..15

JAK JSTE NA TOM VY
Psychika člověka v dospívání……..……...18

LITERATURA
5 tipů na čtení……....…19

ROUTE 66
Tesla……..……...……..…...…..…..…...22

Milí čtenáři,

už je to tady! Poslední číslo časopisu Všechochuť. Cesta k jeho vydání byla strastiplná a plná vyčerpání při psaní a posílání všech článků a snahy stihnout časopis vydat ještě před vypršením uzávěrky. Ale i přes různé menší problémy a zádrhely, jsou na světě čtyři čísla našeho letošního časopisu.

I přesto, že jsou nyní uzavřené školy a všichni jsme doma, na vás čeká velká spousta skvělých článků, které si, doufáme, užijete.

A než předáme žezlo dalším třeťákům, tak vám chceme poděkovat, že jste to s námi vydrželi celý rok a četli náš časopis.

A teď už se můžete vrhnout na čtení!

Eliška Ondráková,
šéfredaktorka

CESTA KOLEM SVĚTA

Pro naši poslední rubriku jsme si připravily dva úchvatné kontinenty, které lákají tisíce turistů svou rozmanitostí, velkolepou přírodou a dobrodružstvím, které číhá na odvážlivce ze všech koutů amazonského pralesa.

1

Severní a Jižní Amerika. Kontinenty nesoucí stejné jméno jsou v mnohém přece jenom naprosto odlišné. Dnes vám ukážeme, jakými státy s unikátním památkovým bohatstvím se pyšní takzvaný „Nový svět“.

Severní Amerika

Kontinent, který se rozkládá v západní části severní polokoule. Je to třetí největší světadíl na Zemi. Je zde mnoho zajímavých míst k navštívení a je ještě těžší vybrat jen pár z nich. Severní Amerika je kontinentem kontrastů, jejímž srdcem jsou tyčící se lesy, ledovcové oblasti, vyprahlé pouště, metropole plné života a neobvyklé oázy.

Spojené státy americké

1. BRYCE CANYON, UTAH

Kaňon Bryce, kterému se také říká „kamenný les“, je rozsáhlý národní park, na jehož panoramata by se člověk vydržel dívat hodiny. Pozoruhodné kamenné útvary, zvané také hoodoos, vznikly před více než 60 miliony lety.

2. MORNING GLORY POOL, YELLOWSTONSKÝ NÁRODNÍ PARK, WYOMING

Jednou z mnoha krás Yellowstonského národního parku je jezírko Morning Glory Pool, které vás uchvátí svými nádhernými barvami. Duhové zbarvení je způsobeno různými druhy mikroorganismů, které dokáží žít jen v určitých teplotách vody.

3. FLY GEYSER, NEVADA

Gejzír samotný sice vznikl omylem při kopání studny v roce 1916, ovšem pozoruhodný kamenný monument, který gejzír obklopuje, je už dílem přírody. Mohou za to minerály obsažené ve vodě, které se kolem gejzíru neustále usazují.

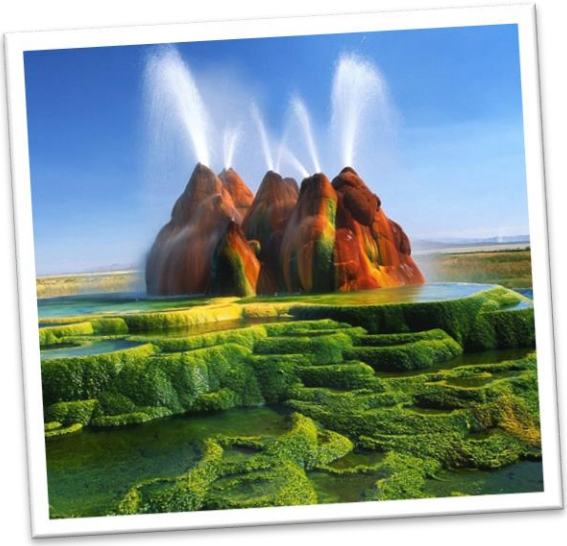

2

Kanada

2. NIAGARSKÉ VODOPÁDY

Pokud byste měli někam zamířit při návštěvě Kanady, jsou to Niagarské vodopády. Nacházejí se na hranici Kanady s USA a mají celkem tři části. Největší a nejznámější část se nazývá Podkova. Je nejvyšším vodopádem a jeho výška dosahuje až 52 metrů.

1. NÁRODNÍ PARK BANFF – JEZERO LOUISE

První národní park Kanady každoročně přiláká až tři miliony návštěvníků. Jezero Louise je jedním z nejkouzelnějších míst tohoto parku. Modré jezero ležící pod ledovcem Victoria rozhodně stojí za vidění.

3

Mexiko

2. CHICHÉN ITZÁ

Navštivte starobylé mayské město se slavnou Kukulkánovou pyramidou označovanou za jeden ze sedmi novodobých divů světa. Mayové, a později Toltékové, zde vybudovali další chrámy, posvátnou studnu, příbytek boha deště či Chrám válečníků.

1. MEXICO CITY

Mexico City je nejlidnatější město amerického kontinentu a hlavní město Mexika. Město nabízí fascinující sbírky předkolumbovské kultury, mrakodrapy a také bohatý kulturní život.

Jižní Amerika

Jižní Amerika je velkým kontinentem rozprostírajícím se od oblastí horkého rovníku až po mrazivou Patagonii na samém jihu zeměkoule. Nachází se zde celkem 12 států a v každém z nich by se dal najít nespočet překrásných míst, která stojí za to vidět.

Se změnami zeměpisné šířky i délky se dramaticky mění také charakter krajiny, který náhle nabízí jiná, ovšem neméně pozoruhodná panoramata. Vybrat z tohoto kontinentu jen pár nádherných míst proto není vůbec jednoduché.

Argentina

1. CATARAS DEL IGUAZÚ

Vodopády, které jsou považovány za nejkrásnější na světě, se nacházejí na hranicích mezi Argentinou a Brazílií. Představují největší systém vodopádů na Zemi. Vodopády jsou z obou stran států obklopeny národními parky. Pro svou výjimečnost se řadí na světový seznam UNESCO.

2. BUENOS AIRES

Pro milovníky pestrých barev, žhavého slunce či latinsko-americké hudby je hlavní město Argentiny ideální destinací. Zkrátka každý, kdo rušnou metropoli navštíví, díky tomu neodjede z Jižní Ameriky, aniž by se nezastavil v městě plného lahodného jídla, pozitivní atmosféry a vášnivého tanga.

Brazílie

1. JIJOCA DE JERICOACOARE

Není to ledajaká rybářská vesnice. Svými sladkovodními lagunami, čistým tyrkysovým mořem a vhodnými podmínkami pro windsurfing a kitesurfing láká nejednoho nadšence do vodních aktivit. Toto místo je také skvělé pro relaxaci na pískovitých plážích anebo pro prozkoumávání přírodních rezervací, kterými je vesnice obklopena.

2. RIO DE JANEIRO

Pokud hledáte místo, kde zábava nikdy neusíná, vydejte se do druhého největšího města Brazílie – Rio de Janeira. Můžete zde zažít nevšední fandění na fotbalovém stadionu, zatančit si sambu ve čtvrti Lapa anebo si užít velkolepý karneval, díky němuž je město celosvětově známé. Nad samotným městem se tyčí obrovská socha Krista Spasitele, která k němu neodmyslitelně patří a stává se tak velmi důležitým symbolem pro obyvatele.

4

Chile

1. VALPARAISO

Je hlavním městem regionu Valparaiso a současně jedním z nejdůležitějších přístavů v zemi. V historii bylo městu přezdíváno „Klenot Pacifiku“ anebo „Malé San Francisco“. V posledních letech se sem uchylují převážně umělci a milovníci kultury. Město je naprosto výjimečné díky pestré barevnosti domů pokrytými pouličním uměním. Zní to možná trochu bizarně, ale věřte, že k Valparaisu to zkrátka neodmyslitelně patří.

2. VELIKONOČNÍ OSTROVY

Romantický a tajemný Velikonoční ostrov se záhadnými polynéskými sochami Moai je vzdálený více než 3 500 km od chilského území. Kromě soch na vás čeká krásná příroda, mořské želvy, východy i západy slunce odrážející se v tyrkysovém moři či neuvěřitelná noční obloha.

5

3. TORRES DEL PAINE

Národní park, který byl v roce 1978 prohlášen za biosférickou rezervaci UNESCO. Symbolem horského masívu Paine jsou především nádherné žulové věže Torres del Paine, které zde vytvářejí dominantu v podobě skalních štítů uprostřed stepi. Dále tu najdeme nádherné ledovce, strmá údolí, jezera, dravé řeky, bukové lesy a pampu na úpatí hor.

6

Kristýna Kotíková,
Natalie Veselá

DALEKOHLEĎ

Anežka Straková

Greta Thunberg

7

Greta Thunberg je šestnáctiletá dívka ze Švédska. Je dcerou operní pěvkyně Maleny Emman a herce Svanteho Thunberga, což zdánlivě vytváří podmínky pro bezproblémové dětství. Jedním z jejích snů bylo například stát se astronautkou. Přesto o ní rodiče říkají, že byla vždy odlišná od ostatních dětí. Když v osmi letech ve škole poprvé zaslechla o globálním oteplování, nedokázala se smířit s faktem, že tomu dospělí pouze přihlížejí. V jedenácti pak propadla do těžkých depresí, a jak se přiznala loni v prosinci na TEDx, přestala téměř jíst a mluvit.

Před 4 lety Gretě doktoři diagnostikovali lehkou poruchu autistického spektra zvanou Aspergerův syndrom. Tony Attwood, světová autorita v léčbě Aspergerova syndromu, diagnózu popisuje tak, že pacienti se obvykle vyznačují přímostí, upřímností, odhodláním a silným smyslem pro sociální spravedlnost. Sama Greta Thunberg svou vášeň o ochranu klimatu částečně připisuje jejímu vidění světa v přísných, černobílých podmínkách. Thunberg dala podnět pro vznik hnutí školních stávek pro klima (Fridays for Future), které vzniklo v listopadu 2018. Její vlastní aktivity začaly již v srpnu 2018 stávkou před švédským Riksdagem ve Stockholmu pod sloganem Skolstrejk för klimatet (školní stávka pro klima), kterou chtěla vzbudit větší pozornost vůči problémům klimatických změn. Ačkoliv samotné Švédsko přijalo podle místních politiků „nejambicióznější klimatickou legislativu na světě“ s tím, že země má být do roku 2045 uhlíkově neutrální, poukazovala na to, že tak bohatá země, jako je Švédsko, může dělat pro ochranu klimatu víc. V rámci hnutí iniciovaného Gretou Thunberg proběhla 15. března 2019 celosvětová školní stávka za záchranu klimatu, které se odhadem zúčastnilo více než 1,4 mil. studentů středních škol ve zhruba 300 městech 112 zemí.

Za své aktivity obdržela různé ceny a vyznamenání. Americký týdeník *Time* ve svém vydání z 27. května 2019, zvolil za hlavní téma působení 16leté aktivistky. Někteří pozorovatelé ve světě popisují vliv jejích aktivit jako „Efekt Grety Thunberg“ a spojují jej i s výrazně proenvironmentálním posunem veřejného mínění. Do souvislosti s tímto efektem dávají pozorovatelé také výsledky voleb do Evropského parlamentu v roce 2019.

Tato dívka se stala celosvětově známou ikonou, kterou zná snad každý. Podle mého názor je velmi důležité, že někdo takový je právě aktivista. Někdo z naší mladé generace. Je velmi silná a nezávislá dívka, která si tvrdě stojí za svými názory a díky ní se začali mladí lidé více zajímat o situaci dnešní doby a začali jednat. Mnoho studentů po celé zemi začalo dělat tzv. pátky pro budoucnost (Fridays for future)

Fridays for future

Jsou páteční školní stávky, pořádané po celém světě. Studenti, kteří se rozhodli místo docházky do školy účastnit demonstrací, žádají, aby byla politiky učiněna rázná opatření proti dalšímu globální oteplování, žádají, aby byl naplněn cíl maximálního oteplení o 1,5 stupně přijatý na Světové konferenci o změně klimatu v Paříži 2015 v Pařížské dohodě Organizace spojených národů.

8

Publicita a široké rozšíření začalo, když Greta Thunberg seděla během srpna 2018 před švédským parlamentem s cedulí, kde měla napsáno "Skolstrejk för klimatet" neboli "Školní stávka pro klima". Podle příkladu iniciátorky Grety Thunberg chodí studenti v pátek místo vyučování protestovat do ulic. Protesty se konají po celém světě a jsou organizovány žáky a studenty; například 15. března 2019 se 2,2 milionu lidí zúčastnilo demonstrací školní stávky pro klima na první celosvětově organizované klimatické stávce. Od té doby vzniklo mnoho podpůrných organizací na regionální, národní a celosvětové úrovni, například Architekti pro budoucnost,

9

Umělci pro budoucnost, Rodiče pro budoucnost nebo Vědci pro budoucnost. Dne 20. září 2019 pod výzvou hnutí proběhla ve 150 zemích světa, včetně České republiky, za účasti 4 miliónů osob celosvětová klimatická stávka, které se zúčastnily všechny věkové a profesní skupiny. A pořádají se dodnes.

ŠÁLEK KÁVY S...

BEDŘICHEM JETELINOU

10

PhDr. Bedřich Jetelina, Th. D. na naší škole vyučuje Marketing a Management a seminář z tohoto předmětu a krom toho je i hostem tohoto čísla časopisu Všehochuť. Pracoval jako vedoucí oddělení komunikace a ředitel audiovizuálního studia. Od roku 2012 je na volné noze jako scénárista, režisér a PR konzultant. Kromě toho spolupracuje s Českou televizí jako externí dramaturg a je členem Střediska mediální výchovy a tajemníkem Ekumenického institutu Edmunda Schlinka na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Tam také v roce 2013 získal doktorát v oboru Teologická antropologie a etika. Je autorem tří knih, řady televizních dokumentů a reportáží. Který film ho v nedávné době zaujal? Jak by zhodnotil své působení na naší škole? A jaký má názor na online výuku? To a mnohem více na vás čeká ve vaší oblíbené rubrice Šálek kávy s…

Tadeáš Novák

Jak byste zhodnotil své působení na naší škole? Máte pocit, že kromě toho, že Vy jste něco naučil studenty, naučili oni i něco Vás?
Učit jsem začal místo kolegy, který mi navrhl, jestli bych to tak na rok za něj nevzal. No a už to jsou 4 roky. Každý rok si taky říkám, že je to poslední rok. Ale pak si vždycky řeknu, že ještě jeden rok … Takže uvidíme, co bude dál, ono taky záleží na škole, nejenom na mně. Jestli studenty něco naučím závisí především na každém z nich, jestli mě poslouchá a jestli si z toho chce něco odnést.

11

Když nechce, je to jeho věc. No a určitě mě studenti hodně naučili – minimálně je to zajímavé vidět, jak to vypadá, když je dnes někomu 18 let.

Jak má podle Vás, vypadat ideální reklama? Existuje vůbec? A co by měla případně obsahovat?
Ideální reklama by byla ta, která prodá všechno všem. To samozřejmě nemůže existovat. Důležité je, aby prodávala produkt cílové skupině, na kterou se zaměřuje. A v podstatě je jedno, jestli je esteticky propracovaná a umělecky hluboká nebo jestli je jednoduchá a pitomá. Když prodá, je dobrá.

Otázka, která by mohla zajímat ty, kteří Vás budou mít příští roky na MaM – jak byste sám sebe popsal?
Stačí se na mě podívat a uvědomit si, že nic není takové, jak to na první pohled vypadá.

Vzhledem k současné situaci, máte pocit, že naše škola byla na online výuku dostatečně připravena? Pokud ne, jaká opatření mohla naše škola učinit, aby se tomuto předešlo?
Tohle si opravdu netroufám hodnotit. Nejsem profesionální učitel ani expert na online výuku.

Myslíte, že až se opět vrátíme do školy, mohly by se některé předměty vyučovat touto formou online výuky/samostudia? Nebylo by to tak lepší, z Vašeho pohledu, pro obě strany?
Myslím, že na vysoké škole je zbytečné, aby studenti chodili na přednášky, když si je mohou pustit doma na videu a pak jenom chodit připravení na kolokvia a semináře, případně psát seminární práce. Na střední škole si nejsem úplně jistý, jestli by to takto fungovalo. Něco by se dalo přenést do online výuky, ale přece jenom je to jiný typ školy. Ale protože nejsem pedagog, můžu se plést.

Jaké je Vaše oblíbené zvíře?
Pes a gorila.

Bavilo by Vás učit na plný úvazek, nebo Vám to takto vyhovuje?
Po pravdě – učit by mě bavilo, nebavilo by mě všechno to kolem – kontrolování přezutí, dozory na chodbách, omluvenky, porady, třídní knihy, pravidelná docházka pořád na jedno místo na 8 ráno ...

Jaký film Vás v poslední době zaujal?
Polský film Corpus Christi, který ale bude mít českou premiéru až na podzim.

Máte velmi specifický způsob známkování, myslíte, že by bylo lepší, kdyby se celý klasifikační systém v ČR změnil? Pokud by se například opustilo od známkování, jak by se studenti hodnotili? Nějakým ústním posudkem učitele, například? Případně jestli máte nějaký konkrétní příklad, co a jak by se mohlo změnit, nejen na naší škole.
Já známkuju jenom proto, že se to musí. Ale to je dáno tím, že ten předmět není maturitní a vlastně mi jde hlavně o to, aby neměli problémy ti, kteří plní povinnosti, a naopak měli problémy ti, kteří je neplní. Protože to není fér vůči těm poctivým, když na to někdo kašle. Lepší systém, než známkování ale nikdo zatím nevymyslel a zkoušet se musí (i když mě to nebaví), protože ten stres a příprava na zkoušky nám pomáhá se tu látku naučit a zapamatovat. Kdybych ale učil matematiku nebo literaturu, tak bych známkoval docela drsně.

Jak vypadá Váš běžný pracovní den? Jste externí vyučující a někteří naši čtenáři vědí, že hodně spolupracujete s Českou televizí nebo s firmou Mikov a tak by mě zajímalo, jak to celý den zvládáte být každou chvíli někde jinde, „skákat“ z role kantora do režiséra a přitom všem se ještě věnovat manželce – nebo si jen umíte dobře zorganizovat čas?
Neumím si moc zorganizovat čas, nejsem ten typ, co má nastudované příručky a maily vyřizuje od do a kreativní práci zase od do. Klidně se nechám uprostřed práce vyrušit mobilem nebo mailem. Neumím sice dělat víc věcí najednou (to bych musel být žena), ale umím rychle přerušit práci a pak zase navázat a pokračovat. I když, pokud dělám něco pravdu zásadního, třeba když jsem psal disertaci, tak to mě několik měsíců nezajímalo nic jiného. Ale teď jsem se posunul a je ze mě specialista na devatero řemesel.

Věříte v determinismus?
Ne, věřím v Boha a v lidskou svobodu.

Poslední otázka je pro všechny mé respondenty stejná, má rubrika se jmenuje Šálek kávy s… tak bych se rád zeptal jakou máte rád kávu? Pokud ji nepijete, co pijete místo ní?
Miluju klasické italské espresso bez cukru – s lehce ořechovou nebo kouřovou příchutí. A klidně i 4 denně.

SVĚT BAREV

Oranžová je teplá barva, která vzniká smícháním červené se žlutou. Mezi její odstíny patří např. mandarinková, dýňová nebo broskvová.
Oranžová je považována za veselou a optimistickou barvu. Lidé si ji často pojí s radostí, teplem, sluncem, ohněm, bohatstvím nebo druhy ovoce jako jsou pomeranče či mandarinky. Podobně jako červená, povzbuzuje chuť k jídlu a snižuje únavu. Podporuje sebevědomí a ctižádostivost.
V místnosti dokáže navodit optimistickou náladu a také ji projasnit. Je velmi dominantní, proto není dobré do ní zahalit celou místnost, mohla by působit příliš agresivně. Velmi dobře si rozumí např. s šedou nebo bílou.

Zajímavosti o oranžové barvě:

- Oranžová je národní barvou Nizozemska.
- V Indii označuje hinduismus.

Zelená patří do základního barevného spektra. Má velké množství odstínů, mezi kterými najdeme např. zářivou limetkovou, pistáciovou, olivovou nebo trávově zelenou.
Je spojována s přírodou, proto působí uklidňujícím dojmem. Je to barva jistoty, klidu, rovnováhy a spokojenosti, ale také závisti a zášti. Považuje se za barvu, která snižuje tlak a tiší migrény. Při výběru barvy do domu lidé v dnešní době často volí právě zelenou, protože přináší optimistickou náladu. Doporučuje se ale volit světlejší odstíny, tmavé působí příliš temně. Dobře zvolené odstíny dokážou celou místnost rozzářit. Dá se krásně kombinovat s bílou, šedou a přírodními barvami.

Zajímavosti o zelené barvě:

- Zelená a modrá jsou dvě nejrozšířenější barvy na Zemi.
- Je spojována s environmentalistikou, přírodou a životním prostředím, proto se mnoho ekologických hnutí pojmenovává po této barvě (Greenpeace apod.).
- Spolu s červenou a bílou se tmavě zelená považuje za vánoční barvu.

Eliška Ondráková

13

Porsche 550 Spyder

James Dean byl velmi oblíbeným hercem 50. let. Někdy je mu také připisován titul mužského ekvivalentu Marilyn Monroe. Byl mladý, talentovaný a všichni předpokládali, že před sebou bude mít dlouhou a úspěšnou kariéru. To však ještě netušili, co si pro něj osud přichystal. Dean miloval rychlá auta. A rozhodl se si objednat Lotus MK10. Tento model měl kotoučové brzdy, které byly v té době progresivní novinkou. Nicméně výrobce dlouho s dodáním vozu otálel. A Dean, který už byl netrpělivý, se nakonec rozhodl pro dostupnější Porsche (toto rozhodnutí se mu bohužel později stalo osudným). Koupil si stříbrné Porsche 550 Spyder, na které si nechal namalovat číslo 130 a nad zadní nárazník umístil slova „Little bastard“. Dean byl s vozem velice spokojený a v září roku 1955 se s ním rozhodl vyrazit na rally ve městě Salinas. Herec původně chtěl nechat vůz přivést přímo na místo závodu, nicméně mu bylo doporučeno, aby se s novým automobilem nejdříve projel. Dean se tedy 30. září, spolu s německým automechanikem Rolfem Wütherichem vydal na cestu. Ta probíhala poklidně, to však jen do té doby, než ve třičtvrtě na šest dorazili na silnici route 466. Zde se herec nešťastnou náhodou srazil s protijedoucím Fordem Tudor 1950, který řídil, v té době 23letý, student Donald Turnupseed. Ten při srážce naštěstí utrpěl jen lehká zranění. Podobně na tom byl i Rolf Wütherich, který při srážce vyletěl z vozu a odnesl si proto jen zlomenou nohu a čelist a pár pohmožděnin. Dalo by se říci, že mu tato náhoda zachránila život. Dean však takové štěstí neměl. Při nárazu si zlomil vaz a utrpěl mnoho vnitřních zranění, kterým při převozu do nemocnice podlehl. Už krátce po nehodě se s vozidlem začaly dít podivné věci. Samo totiž sjelo z korby náklaďáku a jednomu z mechaniků rozdrtilo nohy. I přes to rozbité Porsche nezůstalo dlouho bez majitele. Odkoupil jej automobilový designér George Barris, který nevěřil tomu, že by se mu podařilo zničený vůz spravit, rozhodl se proto rozprodat alespoň jeho náhradní díly. Lékař Troy McHenry, který si koupil motor, už při své první jízdě ztratil kontrolu nad řízením a naboural do stromu. Následkem toho na místě zemřel. William Eschrid, který si zase pořídil převodovku, nezvládl při závodech ostrou zatáčku a spolu se svým vozem se převrátil. Naštěstí nehodu přežil, ale utrpěl velmi vážná zranění. Porsche doprovázelo ještě hodně nehod, než se Barris rozhodl ho věnovat kalifornské dálniční hlídce. Jim mělo sloužit jako výstraha pro neukázněné řidiče. Avšak po týdnu vyhořela garáž, kde byl vůz umístěn. A jediný vůz, který neutrpěl větší škody, byl Spyder. Tím však jeho morbidní minulost nekončí. Když ho totiž řidič náklaďáku George Barhius převážel do Salinas, nezvládl řízení. Při nárazu vyletěl z kabinky a Porsche na něj po té nešťastnou náhodou spadlo. Barhius byl, jak by se dalo předpokládat, na místě mrtvý. Série nehod trvala až do roku 1960, kdy měl být vůz převezen k Deanově rodině. Kamion dorazil sice bez jakýchkoliv obtíží. Když však řidič otevřel přívěs, nebylo po Porschi ani památky.

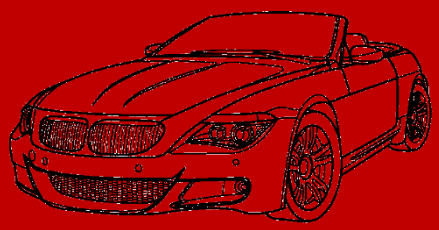

12

KDYŽ PŘEDMĚTY OŽIJÍ

Už od 19. století, kdy na vozovku vyjely první automobily, se tento dopravní prostředek stal nepostradatelným pomocníkem každodenního života. Jednalo se o revoluční vynález, který zpřístupnil i nižším vrstvám cestování na větší vzdálenosti. Tento pokrok však s sebou přinesl i svá příkoří. Mimo zřejmý záporný dopad na životní prostředí, se automobil také nechvalně proslavil jako dopravní prostředek s největším počtem nehod. Proto automobil není neočekávaným zabijákem jako ostatní předměty, o kterých jsem se zmínila v předešlých článcích (panenky, šperky, obrazy). Existuje však hrstka vozidel, které svým popisem splňují kritéria prokletého objektu. Já si vybrala jedno z nejslavnějších. Je jím Porsche 550 Spyder, které díky své ponuré historii právem patří k jednomu z nejprokletějších aut.

Lenka Procházková

ZNÁMÍ NEZNÁMÍ

Will Richardson

je mladý muzikálový herec pocházející z Velké Británie. Mezi jeho nejvýznamnější role patří Rum Tum Tugger v muzikálu *Cats* na asijském turné (2017) a Enjolras v *Bídnících* na turné po Británii a Irsku. Dále hrál například prince v pantomimické verzi *Popelky*. Také se věnuje filmu, i když zatím nezazářil v žádné větší roli. Mihl se například v *Robinu Hoodovi* z roku 2010.

Alexandra Jurisová,
Anežka Šubrtová

Máte radši čaj, nebo kávu?

Kávu.

Vzhledem k tomu, že jste hrál v *Cats*, co říkáte na filmové zpracování tohoto muzikálu z roku 2019?

Upřímně, ten film nesnáším. Nic nebude lepší než choreografie Gillian Lynnesové a originální verze představení.

Máte oblíbený kostým? Nemusí být váš?

Můj nejoblíbenější byl Tugger. Obecně nejoblíbenější je Zvíře v *Krásce a zvířeti*. Ještě mám rád cokoli ve stylu období, kdy se odehrává *Pýcha a předsudek.*

Které místo, kde jste vystupoval, je vaše nejoblíbenější?

Soul v Jižní Koreji, kde jsme měli turné s *Cats.*

Jaká je vaše vysněná role?

Jakákoli, která pro mě bude výzvou. Žádnou konkrétní vysněnou roli nemám.

Jak jste se dostal k divadlu?

Začalo to jako koníček – zpívání, tančení a hraní mimo školu, trocha divadla a trocha filmu. Pak jsem se v sedmnácti hlásil na střední školu a dostal jsem stipendium na Glasgow School of Arts. Studoval jsem tam tři roky, a pak jsem přišel k divadlu jako profesionál. Člověk se nikdy nepřestane učit, takže se neustále zdokonaluje a pracuje na svém umění, i když zrovna nevystupuje. Celé je to cesta.

Kdybyste si musel vybrat mezi Enjolrasem a Rum Tum Tuggerem, koho byste si vybral?

Enjolras je skvělý, ale vždycky si radši vyberu Tuggera. Je s ním sice hodně připravování, ale je zábavnější hrát vtipálka. *Bídníci* jsou trochu moc vážní.

Pokud byste si mohl změnit povolání, udělal byste to?

Právě teď určitě ne, rád vystupuji. Ale kdybych si měl vybrat z jiných povolání, tak bych chtěl být buďto pilot, anebo kaskadér. Tito lidé mají doopravdy senzační práci.

S kým jste si zatím nejvíce užil spolupráci?

S mnoha lidmi. S Killianem Donnellym a Nicem Greensheildsem, protože oba dva jsou mými velkými vzory. Pak s Maggie Preeceovou, což je úžasná zpěvačka a umělkyně, a s Julianem Clarym a Brianem Conleym – to byla zábava při pantomimě.

Jaký je váš oblíbený muzikál?

Nerad dělám rozdíly mezi lidmi, takže i mezi profesemi. Každá práce je v něčem důležitá a také náročná. U cirkusu je zároveň těžké i lehké vydržet počasí – od bouřky přes silný vítr a sněhem konče – ale je to ta romantika tohohle kouzelného světa. Já osobně miluju cestovat a vidět během roku několik různých měst.

Který film, v němž jste hrál, je váš oblíbený?

Robin Hood, protože jsem se mohl potkat a pracovat s Russellem Crowem a Kate Blanchettovou.

Jaké bylo potkat sira Iana McKellena?

Úžasné! Byl to pro mě neskutečný zážitek ho potkat a pracovat s ním. Je velmi milý a skromný a skvěle to umí se slovy.

FILM NAPŘÍČ HISTORIÍ

Éra filmu se zvukem byla zahájena uvedením filmu Jazzový zpěvák v roce 1927. Snímek byl vyrobený firmou Warner Bros. Během dalších pěti let se filmová scéna zcela změnila.

Zpočátku to ale nebylo tak jednoduché. První filmy se zvukem většinou obsahovaly jen hudbu, nikoliv mluvené slovo. To přišlo až později, právě se snímkem *Jazzový zpěvák*. První slova, která diváci mohli z filmového plátna slyšet ústy oblíbené postavy broadwayských muzikálů Ala Jolsona, zněla: *„Počkej chvíli! Počkej chvíli! Ještě jsi nic neslyšel!“*

14

Při natáčení prvních zvukových filmů bylo potřeba, aby herci mluvili neustále směrem k mikrofonu. Ten mohl být ukrytý kdekoliv na scéně, třeba v květináči. Toto řešení však bohužel omezovalo jejich pohyb a tím i celkový vzhled filmu. Natáčelo se výhradně v interiéru. Práce v exteriéru byla naprosto vyloučená z důvodu všemožných rušivých zvuků mimo scénář – a tak vznikl systém tzv. zadní projekce. Šlo v podstatě o to, kdy se na plátno za herci promítala venkovní scéna. Často se tak natáčely například scény v autech, kdy se hlavní protagonista neuvěřitelnou rychlostí řítí silnicemi.

15

Tento vývoj filmu měl však i své stinné stránky. Spousta herců se po zavedení zvuku do snímků musela se svou prací rozloučit. Jejich hlas – často ještě velmi zkreslený technickým vybavením – zněl na plátně až komicky. Ještě větší problém činila jazyková bariéra. Stejně tak byl odstraněn hudební doprovod, který vytvářel pozadí k němému filmu přímo během jeho promítání – nahradila ho nahrávaná hudba vložená přímo do filmu. Například velmi známá píseň *Heigh-Ho* z animované pohádky *Sněhurka a sedm trpaslíků* z roku 1937, kterou zprostředkovala firma Walta Disneyho.

16

Na české scéně byl jedním z nejznámějších režisérů Josef Rovenský nebo Martin Frič, který spolupracoval s velmi oblíbeným „králem komiků“ Vlastou Burianem.

Pokud vás filmy z jejich počátků zaujaly, zde je několik tipů, kterými můžete vyplnit dlouhé chvíle:

- To neznáte Hadimršku (1931)
- Lelíček ve službách Sherlocka Holmese (1932)
- Sněhurka a sedm trpaslíků (1937)
- U pokladny stál (1939)
- Laurel a Hardy v cizinecké legii (1939)
- Na západní frontě klid (1974)

17

Tereza Koudelková

CO BY KDYBY?

NA ZÁVĚR SI ŘEKNEME O JEDNÉ NAŠÍ TUZEMSKÉ PERLIČCE. TOU JE JEDEN MUŽ, KTERÝ SE UKRYL PŘED SVOU RODINOU, TAJIL SVOU TOTOŽNOST PŘES 30 LET StB A DOKONCE ÚSPĚŠNĚ PŘEDSTÍRAL DOKTORŮM PŘES ROK HLUCHONĚMOST.

Někteří znalci již jistě poznali, že jde o nechvalně známého **Karla Nováka**. Jednodušší jméno pro tak záhadného a zajímavého člověka už snad ani není možné vymyslet, a tak se vás dnes budu snažit přesvědčit o tom, jak velkolepá osobnost to opravdu byla.

Psal se červen roku 1955, a na Česko-Slovenských hranicích se objevil chudě vypadající a zmatený cizinec.

18

Když se ho strážnici ptali na doklady tak nereagoval a ani nekomunikoval. Proto si ho odvezli na nedalekou stanici, kde bylo zjištěno, že je hluchoněmý a zcela zbaven paměti. Bohužel totožnost neodhalily ani doklady, protože u sebe nic, kromě svého oblečení, neměl. Domlouval se s ostatními jen posunky a po papíře německy, a nakonec i plynule slovensky, což nasvědčovalo intelekt a možná vzdělanost. Jelikož vyslýchání nikam nevedlo, tak byl poslán k lékařům, kvůli posudku ohledně hluchoněmosti, která byla nakonec opravdu potvrzena. Avšak StB ničemu nevěřila a muže označila za špiona.

19

Po neúspěšném půlroce pátrání po jakýchkoliv stopách osobnosti tohoto „Marťana“ (název jeho neuzavřené policejní složky), byl tomuto muži udělen azyl s prací na **Kladně, v ulici Vítězná 6.** Zvláštní je ale to, že jelikož bydlím jen o ulici vedle, tak jsem to šla prozkoumat, ale při mém překvapení jsem zjistila, že žádný věžák číslo 6 tam není. Bylo mi to tedy velmi divné, a tak jsem se tomu snažila přijít na kloub. Po hledání na internetu jsem našla zmínku o tom, že to mohla (podotýkám, mohla) být falešná adresa, aby mohl být ukrytý. Před pár lety se tým badatelů snažil najít jeho pravé bydliště. Jejich pátrání je dovedlo do bytu jeho údajných známých, kdy však nebydleli oni, ale náš mystický muž. Celé je to takové zamotané, a tak si myslím, že šlo prostě jen o to, aby nebyl nikdo v té době schopný ho vystopovat a třeba i kontaktovat (byl přeci jen podezírán ze špionáže).

20

Každopádně vraťme se k našemu případu…Po necelém roce byl náš **Marťan** sražen na přechodu a zázračně začal mluvit, a i paměť se mu díky nárazu nahodila. Vypověděl tedy na stanici, že se jmenuje Karel Novák a že pochází z Radhoště. Vypověděl také, že se dostal za války do ústavu pro hluchoněmé v Gratzu a právě odtud měl namířeno zpátky do Čech. Radostní detektivové začali ihned prověřovat tyto fakta, které jim Karel poskytnul, ale po chvíli věděli, že jsou zase na začátku. V Radhošti ho nikdo neznal a v Gratzu si na něj taky nikdo nevzpomněl. Zvláštní ale bylo, že dokázal popsat mnoho baráků svých domnělých sousedů v Radhošti, a i vyjmenoval některé doktory z daného ústavu.

21

StB mu samozřejmě přestává vše věřit, a dokonce i navrácení sluchu. Jsou si jisti, že sluch vždy měl a pouze předstíral. Byl proto zase poslán na vyšetření k jiným doktorům, kteří si byli po kontrole jisti, že sluch měl celý život, a že nikdy nemohl nést žádné známky hluchoněmosti.

22

Nakonec se ho chtěli zbavit posláním na vojnu, kde však nepobyl dlouho, protože byl nakonec na 12 let uvězněn za údajnou špionáž. Stb nikdy ve finále nezjistila, o koho se jednalo. Mohl to být možná potomek z Habsburské linie, který se úplnou náhodou zavlekl mimo hranice, nebo také tzv. Florián Jasinský z Polska, kterého poznala na fotografii celá rodina Jasinských. Bohužel u setkání naživo ho nikdo nepoznal a do posudku se uvedlo, že podle údajné matky měl tento člověk úplně jinou tvář. Nikdy se již nedozvíme, zda to opravdu byla jeho rodina, která ho chránila před prozrazením, nebo jen čistí cizinci.

Ke konci jeho života byl strážníky připravován výslech na detektoru lži, ale ten se už nestihl. Na vině tomu byla náhlá smrt Karla Nováka. Nikdy se nezjistilo pořádně, na co zemřel, a tak bylo do patologického spisu vepsáno infarkt.

23

Možná to byl špion, který byl pro bezpečnost utajovaného projektu odstraněn, nebo to byl jen obyčejný geniální herec, který si jen zahrával s ostatními. Je mnoho možných scénářů, které by mohly být skutečnými, ale to my se už asi nikdy nedozvíme. Teď jen můžeme spekulovat, zda byl obětí války, anebo jen válečným zločincem.

Natálie Tůmová

JAK JSTE NA TOM VY?

PSYCHIKA ČLOVĚKA V DOSPÍVÁNÍ

Během dospívání dochází k formování naší identity. Často můžeme mít pocit, že nevíme, kým jsme, a hlavně kým bychom chtěli být. Puberta je tak nejdynamičtější komplexní proměnou, kterou v našem životě zažijeme, protože utváří všechny složky naší osobnosti.

Většina zážitků, které se nám stanou v období dospívání, si s sebou neseme již celý život a mají velký podíl na tom, kým se nakonec staneme. Je normální, že se v tomto období u člověka projevuje tzv. emoční labilita (což je způsobeno hlavně činností hormonů).
Právě díky tomu, jak je toto období náročné, může docházet ke vzniku různých psychických problémů. Mezi ty nejčastější patří zejména poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, závislosti nebo zvýšená agresivita.
Vše záleží na průběhu dospívání, zdali má jedinec dobré rodinné zázemí, přátele a je sám se sebou spokojený.

Škola patří mezi jeden z nejvíce stresujících faktorů v období dospívání. Nejen, že nám zabírá spoustu času, ale ještě jsme nesmyslně škatulkováni mezi hodnocení 1-5. Jako kdyby známky vypovídaly něco o naší inteligenci. V životě jsem se setkala s mnoha lidmi, a také s tím typem lidí, kteří jsou „chytří“ díky tomu, že se naučí na písemku, mají jedničku a za pár týdnů si již nic nepamatují. Ale hlavně, že mají tu jedničku. Daleko lepší je dle mého, procházet klidně s trojkami, s pocitem že vím, že si to pamatuji z hodiny a budu si to pamatovat i nadále.
Dalším velkým faktorem jsou přátele, protože podle toho, s kým trávíte čas, se bude formovat vaše osobnost. V poslední době je velkým trendem, mít ve 13 letech společně s vašimi kamarádkami „depresi“, protože je to prostě in. Z čistě mého pohledu, je to věc, která je až sprostá vůči lidem, kteří si depresí doopravdy prošli. Psychické nemoci nejsou nic, co by člověk měl chtít nebo co by měl napodobovat.

Psychické zdraví, máme stejně jako to fyzické jen jedno. Proto je dobré v době dospívání, kdy je velmi náchylné ke všemu, o něj pečovat.

Valerie Hykešová

LITERATURA

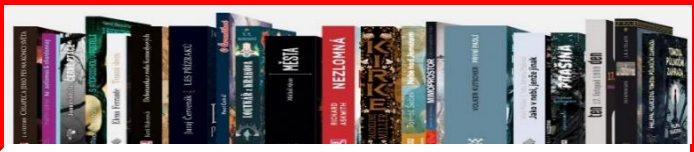

24

Milí čtenáři…

V tomto čísle jsem měla v plánu vám napsat něco o Světu knihy a některých dalších knižních akcích, které měly proběhnout. Zároveň jsem vám chtěla doporučit několik knih, které měly v dohledné době vycházet a obecně jsem se neskutečně těšila na jaro, které je pro mě vždy ve znamení knih právě díky zmíněnému knižnímu festivalu nebo třeba praxím, které studenty Střední školy knižní kultury měly čekat v květnu.

Vzhledem k současné koronavirové situaci se ale všechny akce včetně **Světa knihy** ruší nebo přesouvají. Tím to ale nekončí. Všechna knihkupectví jsou zavřená, a i nakladatelé se musí s touto těžkou situací nějak vyrovnat, a proto mnoho z nich přesouvá vydání některých titulů. Článek, který jsem plánovala, proto nemám šanci napsat.

Rozhodla jsem se ale využít situace a dát vám pět **tipů na čtení**. Přeci jenom všichni teď máme více času, který můžeme využít například k přečtení nějaké dobré knihy. Zkuste tedy načerpat inspiraci, a i kdyby vás žádný z mnou představených titulů nezaujal, věřím, že alespoň sáhnete po některé z knih, které máte doma.

Holubice a had (S. Mahurinová)

Z žánru fantasy bych vám ráda doporučila knihu Holubice a had. Děj se odehrává v zemi jménem Belterra, městě Cesarine. Hned na začátku se představuje hlavní postava Louis, která utekla před svou matkou a skrývá se. To mimo jiné zahrnuje i omezení používání magických schopností na minimum, aby si nikdo nevšiml, že je čarodějnice. Všechno se změní ve chvíli, kdy se potká s Reidem Diggorym a oba se dostávají do komplikované situace. Jediné řešení je sňatek – jenom tak Reid nepřijde o svou pověst a Louis nebude považována za zlodějku.

Reid je ale chasseur – lovec čarodějnic. Celou armádu chausseurů má na starost biskup, který se stará o to, aby byly čarodějnice polapeny a všechny upáleny. Jejich heslo je nenechat jedinou čarodějnici naživu. V tu chvíli ale netuší, kdo je Louis a koho si vlastně vzal pod ochranu.

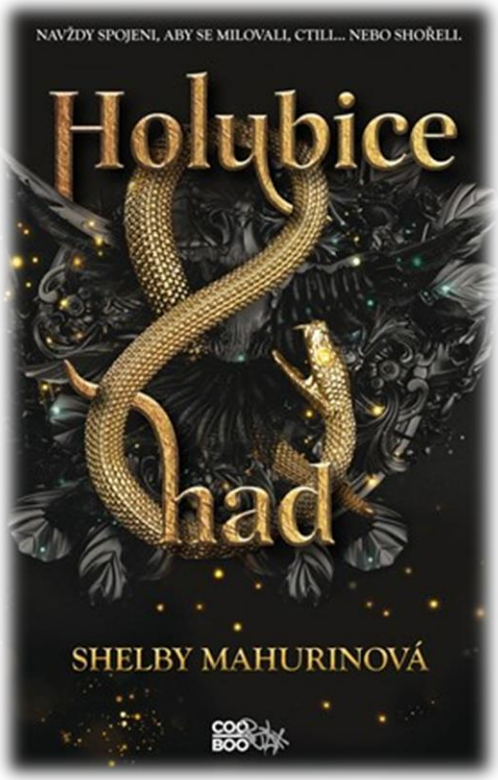

25

Mlčící pacientka (A. Michaelides)

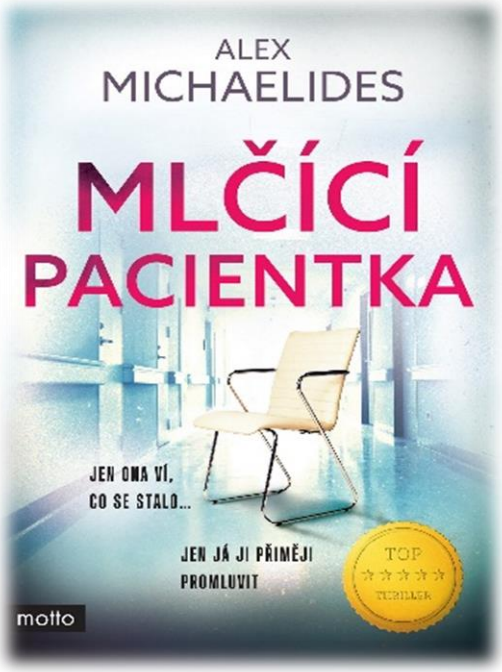

26

Manželství malířky Alicii se zdá být naprosto idylické a bezchybné. Tedy až do chvíle, kdy je nalezena v domě s mrtvým manželem a podřezanými zápěstími. Od toho dne už nepromluvila: s psychiatry, terapeuty, zkrátka s nikým.
Hlavní dějová linie začíná ve chvíli, kdy se Theo nechá zaměstnat jako psychoterapeut ve stejné léčebně, ve které se léčí malířka Alicia. Už od začátku je fascinovaný jejím příběhem a je přesvědčený, že se chce pokusit Aliciu přinutit mluvit. Setkává se s velkou nedůvěrou okolí a Alicia ani po několika sezeních nemluví. Theo si ale hraje tak trochu i na detektiva a začne pátrat po lidech, se kterými se Alicie znala. Od nich se snaží zjistit co nejvíc informací a postupně odhaluje celý Aliciin příběh. Nic ale není tak, jak se zdá – je zde více postav, které něco tají.

Elizino tajemství (D. Rettinger)

27

Z non-fiction bych vám ráda představila Elizino tajemství. Eliza se stejně jako mnoho dalších lidí dostává do koncentračního tábora. Oproti ostatním má ale jednu výhodu – v táboře je jako politický vězeň, nikoliv jako židovka. Shodou okolností, a možná právě díky této skutečnosti, dostane Eliza možnost si vybrat, jestli chce jít s ostatními vězni pracovat, nebo se dobrovolně vydá do táborového nevěstince. Jak už asi tušíte, vybrala si druhou možnost.

Ilustrovaný atlas neuvěřitelných faktů o zvířatech (Maja Säfströmová)

Jedná se o krásně ilustrovanou knížku nejen pro děti. Vlastně si myslím, že je to skvělý dárek jak pro mladší čtenáře, tak i pro dospělé a udělá radost komukoliv.

Ilustrace jsou černobílé, ale přesto krásné. Osobně si myslím, že ani nemusí být barevné, aby zaujaly i mladší čtenáře. Autorka má svůj vlastní styl kresby, ke kterému se ta černobílá zkrátka hodí. Na každé dvojstraně se nachází jedno zvíře, o kterém se dozvídáme nějaký zajímavý fakt. Věděli jste, že pštros neumí couvat? Nebo že vydry se během spánku drží za tlapky, aby je neodnesl proud?

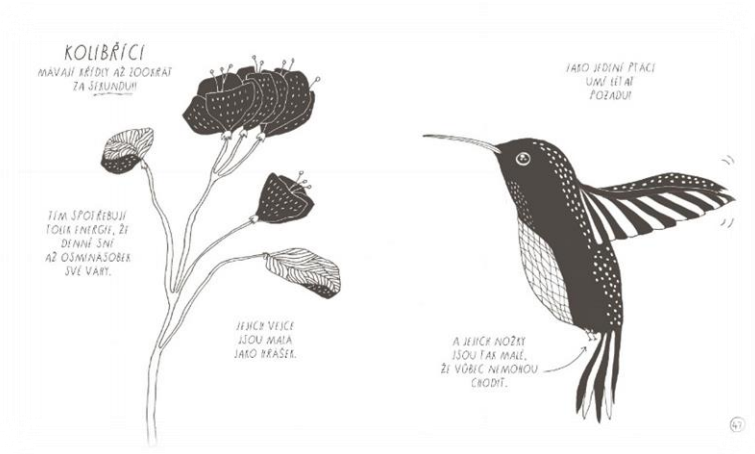

28

Jsem romantik, ale léčím se (Leah Konenová)

29

Tato kniha vyšla už v roce 2017, ale ráda bych se k ní vrátila i teď. V podstatě je to opravdu jednoduchý příběh a vskutku nečekejte hlubokou myšlenku, ale skvěle se to čte a myslím, že do karantény jsou takové knihy ideální. Vypravěčem je v tomto případě Láska, což byl naprosto geniální tah, a právě to knize dodává na originalitě. Chtěla bych ji doporučit všem, kteří si chtějí přečíst trochu jinou romantickou knihu, odpočinout si, nebo prostě potřebují nakopnout a uvědomit si, že všechno zlé je pro něco dobré.

Nikola Ludvigová

ROUTE 66

Tesla

- **Založení:** 2003
- **Zakladatel:** Martin Eberhard & Marc Tarpenning
- **Sídlo:** Palo Alto, Kalifornie, USA
- **Nejprodávanější vozy:** Model 3, Model S, Model X

HISTORIE

Tesla za sebou nemá ještě ani dvacetiletou historii, ale i přesto dokázala prorazit mezi zavedené značky, co víc, mnohé dokonce předčila. Pokud bychom s někým hovořili o automobilech Tesla, většině lidí se vybaví jedno jméno – Elon Musk. Proto je hned na úvod nutno podotknout, že současný majitel a CEO automobilky není jejím zakladatelem.[42]

Martin Eberhard a Marc Tarpenning založili roku 1997 firmu NuvoMedia s cílem vyrábět jednu z prvních čteček elektronických knih. Díky tomuto projektu se seznámili s nejmodernější spotřebitelskou elektronikou a výrazně zdokonalenými lithium-iontovými bateriemi, které se používaly pro napájení notebooků a jiných přenosných přístrojů. Martin Eberhard, talentovaný inženýr a technik, byl již na přelomu století znepokojen globálním oteplováním. Věděl, že je třeba hledat alternativu pro auta závislá na ropě. Zkoumal potenciál vodíkových palivových článků, ale zjistil, že mají řadu nevýhod. Po neshodách s několika firmami o výrobě auta s lithium-iontovými bateriemi se rozhodl, že založí vlastní podnik a zjistí, zda jsou tyto baterie skutečně budoucností.

Zatímco Eberhard zkoumal technickou stránku celého projektu, Tarpenning se ponořil do marketingových a finančních průzkumů.[41] Lidé, kteří si pořizovali auta značek Lexus, BMW nebo Cadillac, vnímali elektrická a hybridní auta také jako jistý symbol společenského postavení. „Lidé rádi zaplatí za auto, které je sexy, ve společnosti letí a k tomu skvěle akceleruje," uvažoval Tarpenning – a tak přišla 1. června 2003 na svět společnost Tesla Motors. Název byl příležitostí, jak vzdát hold vynálezci a průkopníkovi elektromotorů Nikolu Teslovi – všeříkající, ale přesto jednoduchý. Cesta k úspěchu však byla trnitá. Pravděpodobnost, že Tesla uspěje mezi zavedenými značkami, byla mizivá a navíc automobilka, která by si všechny díly vyráběla výhradně sama, už prakticky neexistovala. Po konzultaci s mnoha distributory automobilů se v Tesle rozhodli, že svá auta nebudou prodávat prostřednictvím dealerů, ale přímým prodejem, což byla další revoluční myšlenka.

Na počátku roku 2004 Eberhard s Tarpenningem začali shánět investory pro financování celého projektu a jejich potenciálním hlavním investorem byl Elon Musk. Do karet jim nahrávalo i to, že Musk se po konkurování NASA svým projektem SpaceX rozhodl konkurovat dalším zavedeným společnostem, tentokrát automobilkám, a uvažoval o investici v oblasti elektromobilů.

31

Tarpenning s Muskem vedli krátký hovor a Muskova přímočará reakce mluví za vše: „Okay, jdu do toho.“ S investicí 6,5 milionu dolarů se Musk stal největším podílníkem Tesly a předsedou společnosti. Eberhard jím byl později ze své pozice prakticky vytlačen a roku 2007 ze společnosti odešel úplně. Neshody mezi těmito muži trvají dodnes.

Elon Musk se rozhodl kontaktovat Jeffreyho Briana Straubela, který měl přímé kontakty na nejschopnější techniky na Stanfordu, a tak odstartovalo projektování přelomového elektromobilu. Práce začaly 18. října 2004 a již 27. ledna 2005 dokončilo osmnáct lidí zcela nový typ auta (**Tesla Roadster**). Další auta byla na cestě a s tím přišlo na řadu řešení motorů, neboť byly velmi náchylné ke vznícení.

SOUČASNOST

Tesla se kromě vznětlivých baterií potrápila s karoseriemi a převodovkami. Roku 2008 pak celá společnost málem zbankrotovala, ale Musk obětoval celé své jmění, což se mu vyplatilo – současná (k 20.2.2020) hodnota Tesly je 166 miliard dolarů, což z ní činí druhou nejhodnotnější automobilku světa (první je japonská Toyota Motor). Hodnota akcií Tesly na počátku roku 2020 rostla rapidně jako nikdy dřív, ale vzhledem k finanční krizi je od 19. února 2020 křivka sestupná.

V únoru 2019 se Model 3 stal nejprodávanějším elektromobilem v Evropě a v prosinci 2019 pak dokonce třetím nejprodávanějším vozem – registrováno bylo 22 137 kusů, z toho nejvíce v Dánsku. Nejdůležitějšími evropskými zeměmi jsou pro Teslu právě severské země, zejména Norsko, ale také Nizozemsko, kde si Tesla drží velmi dominantní pozici na trhu.

32

9. března 2020 Tesla vyrobila své milionté auto a v prvním čtvrtletí roku zvýšila své prodeje o 40 %, jde tedy o absolutně nečekaný nárůst navzdory ekonomické krizi.

Od 11. března 2020 se prvních dodávek Tesel dočkají zákazníci, kteří si automobil objednali v nové oficiální pražské pobočce automobilky. Dosud museli čeští řidiči svá auta nakupovat a registrovat prostřednictvím zahraničních zprostředkovatelů.

BUDOUCNOST

Nepochybně se v budoucnu od Tesly máme na co těšit. Elon Musk jako jeden z největších vizionářů nenechává nic jen u myšlenek a s radostí vše realizuje, i když tím občas „trošku“ šokuje společnost.

Na podzim roku 2019 společnost představila dlouho očekávaný pick-up s dojezdem v základní verzi 400 km (v nejlepší verzi 800

km) a zrychlením za 6,5 vteřiny (v nejlepší verzi za 3 vteřiny). Dále dobíjení výkonem až 250 kW a hmotnost cca 1,5 tuny, jež utáhne až 3,5 tuny. Ano, zní to velmi dobře, ale tento pick-up si pozornost získal zejména díky svému designu, který je výrazně nadčasový – je připraven i na jízdu na Marsu. Interiér bude velmi minimalistický, podobný Modelu 3. **Cybertruck**, jak byl rozporuplný vůz pojmenován, měl pět dní po uveřejnění konceptu neuvěřitelných 250 tisíc předobjednávek. Momentálně je to zhruba 600 tisíc a z toho velká část i z Evropy. Dílčím problémem je ale jeho nerozbitný vzhled, který je vysoce v rozporu s evropskou směrnicí bezpečnosti aut, a také s pasivní bezpečností a s bezpečností chodců (auto je vyrobené z nerozbitné oceli). Na trh by se měl automobil dostat údajně ke konci roku 2021.

Zájem vzbudil také prototyp tahače třídy 8 – **Tesla Semi**, samozřejmě s elektrickým pohonem. Dva koncepty tohoto modelu byly představeny v roce 2017, limitovaná produkce začne pravděpodobně ke konci roku 2020.

„Nejvymazlenějším“ přírůstkem společnosti je pak **Tesla Roadster (2020)**, který je odkazem k vůbec prvnímu vyrobenému vozu společnosti. Luxusní dvoudveřové kupé se zrychlením za 1,9 sekundy, což je rychlejší než jakékoli jiné auto určené pro běžný provoz, by mělo vstoupit na trh na přelomu roků 2020 a 2021.

LOGO

Logo pochází z dílny designérské společnosti RO-Studio z New Jersey. Ta navrhla také logo SpaceX, další Muskovy společnosti.

33

Logo společnosti Tesla Motors se zdá být velmi jednoduché. To by ovšem nebyl Elon Musk, aby jednoduchostí nedokázal vyjádřit nějaký hlubší smysl. Logo Tesel je totiž kromě „prostého písmene T“ výseč řezu elektromotorem. Stylizované písmeno T je část rotoru, linka nad ním část statoru. Kdybychom tedy několik log poskládali vedle sebe do kruhu, získali bychom něco velmi podobného řezu elektromotorem.

34

VOZY TESLA

Model S (od 2012)

Pětidveřový sedan, který je schopný pojmout pět lidí plus dvě děti do prostoru kufru, kam se vejdou dvě autosedačky (viz foto). Vozidlo má dvojitý zadní nárazník pro zvýšenou bezpečnost dětí.

35

Jako jeden z mála automobilů získal pětihvězdičkové bezpečnostní ohodnocení ze zkoušek Euro NCAP a NHTSA (Národní úřad pro bezpečnost silničního provozu) zároveň.

Model X (od 2015)

Toto luxusní SUV má charakteristický designový prvek – tzv. *falcon wing* dveře, které se atypicky otevírají směrem nahoru. Citlivé senzory (ultrazvukové snímače) dohlížejí na to, aby tyto dveře nenarazily do okolních objektů při jejich otevírání a zavírání. Celkově auto pojme sedm cestujících.

Model 3 (od 2017)

První vozidlo Tesla, kterým společnost cílí na širší trh, na střední třídu. Tento sedan se těší velké oblibě napříč celou Evropou a nově našel své místo i v České republice, kde za měsíc březen 2020 bylo nově registrováno hned 99 vozů.

Model Y (od 2020)

Crossover, jehož dodávky začaly v polovině března 2020, sdílí mnohé vlastnosti s Modelem 3. Hlavní rozdíl je ale v rozvržení sedaček – v jedné variantě bude nabízen i s třetí řadou sedaček, celkem tedy pojme sedm osob. Elon Musk odhaduje produkci Modelů Y na milion kusů ročně. Mnoho analytiků odhaduje, že Model Y by mohl být úspěšnější než všechny tři předchozí Modely dohromady.

Všechna výše uvedená auta mají dva zavazadlové prostory – jeden standardně v zadní části vozu a druhý vepředu – tam, kde u vozidel se spalovacím motorem bývá motor. Součástí minimalistického designu interiéru je dotykový panel, který dominuje palubní desce. Všechny vozy Tesla jsou vybaveny funkcí Autopilot, který je vysoce citlivým, a řidiči nápomocným, asistentem. Sám Musk této funkci přezdívá „počítač na kolech“, protože systém přijímá pravidelné počítačové aktualizace

36

Šárka Palacká,
Violeta Šumanová

REDAKCE

ŠÉFREDAKTORKA
Eliška Ondráková

ZÁSTUPKYNĚ
Nikola Ludvigová
Šárka Marie Palacká

KOREKTURA
Šárka Marie Palacká
Valerie Hykešová
Alexandra Viktorie Jurisová
Klára Margareta Gbúrová

GRAFIKA
Tereza Koudelková
Natálie Tůmová

DÁLE PŘISPÍVAJÍ
Kristýna Blanka Kotíková
Natalie Veselá
Tadeáš Novák
Lenka Procházková
Anežka Straková
Sara Dapićová
Anežka Šubrtová
Violeta Šumanová

ZDROJE

https://www.mundo.cz/chile/torres-del-paine
https://www.metrojourneys.com/blog/where-should-i-travel-to-in-south-america/
https://www.letuska.cz/magazin/cestujeme-po-svete/10-zajimavosti-o-rio-de-janeiru
https://cs.wikipedia.org/wiki/Salto_Ángel
https://cs.wikipedia.org/wiki/Iguaçu_(vodopády)
http://wayaway.cz/peru-machu-picchu-jak-se-tam-dostat-a-kolik-to-stoji/
https://www.invia.cz/blog/10-nejkrasnejsich-mist-jizni-ameriky/
https://en.wikipedia.org/wiki/Lima
https://www.visitbrasil.com/destinations/jijoca-de-jericoacoara.html
https://en.wikipedia.org/wiki/Galápagos_Islands
https://www.cestujemesvetem.cz/chichen-itza-mesto-bozskeho-hada-na-poloostrove-yucatan/
https://www.zaletem.cz/magazin/punta-cana-poznejte-nejkrasnejsi-plaze-karibiku/
https://www.stoplusjednicka.cz/temata/severni-amerika
https://www.cestovatelskyobchod.cz/severni-amerika
https://jakdokanady.cz/niagarske-vodopady-kanadske-strany/
https://www.pc.gc.ca/en/pn-np/ab/banff
https://www.planetware.com/tourist-attractions-/ontario-cdn-on-on.htm
https://www.tripadvisor.cz/Attractions-g147270-Activities-c47-Cuba.html
https://cs.wikipedia.org/wiki/Údol%C3%AD_Viñales
[1]http://www.iconarchive.com/show/bagg-and-boxs-icons-by-babasse/Internet-bags-icon.html
[2]https://www.humanart.cz/clanek-81557-neuveritelny-gejzir-fly-v-nevade.html
[3]https://www.novinky.cz/cestovani/pobytova-exotika/clanek/mexico-city-nejvetsi-a-nejstarsi-hlavni-mesto-americkeho-kontinentu-40019592
[4]https://www.dovolenaproseniory.cz/blog/rio-de-janeiro/
[5]https://travelguide.michelin.com/central-and-south-america/chile/valparaiso/valparaiso/valparaiso-hills
[6]https://cs.wikipedia.org/wiki/Národní_park_Torres_del_Paine#/media/Soubor:Cuernos_del_Paine_from_Lake_Pehoé.jpg
https://www.studenta.cz/life/millennials/kde-se-vzala-greta-thunberg-sest-let-studovala-fakta-o-klima/r~7dca1c46008c11ea84260cc47ab5f122/
https://cs.wikipedia.org/wiki/Školní_stávky_pro_klima
[7]https://cs.wikipedia.org/wiki/Greta_Thunbergová#/media/Soubor:Greta_Thunberg_4.jpg
[8]https://events.globallandscapesforum.org/partner/fridays-for-future/
[9]https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/stovky-studentu-v-praze-protestuji-proti-ignorovani-zmen-klimatu
[10]https://0.academia-photos.com/4100696/1582367/18854457/s200_bedrich.jetelina.jpeg
[11]https://es.123rf.com/photo_18775492_vector-icono-de-la-taza-de-caf%C3%A9.html
https://cs.wikipedia.org/wiki/Oran%C5%BEov%C3%A1
https://cs.wikipedia.org/wiki/Zelen%C3%A1
https://barvy.bydleniprokazdeho.cz/Barvy-v-interieru/Oranzova-barva/
https://www.colorlak.cz/rady-a-navody/psychologie-barev
https://www.modnipeklo.cz/barvy/
https://www.onlio.com/-/psychologie-barev-symbolika-barev
https://barvy.bydleniprokazdeho.cz/Barvy-v-interieru/Zelena-barva/
https://www.extrastory.cz/tohle-auto-bylo-proklete-zahynul-v-nem-slavny-herec-a-dokonce-i-jeho-nahradni-dily-zabijely.html
https://www.mzone.cz/vrazdici-porsche-proklete-auto-vzalo-zivot-slavnemu-herci-a-dalsim-ho-znicilo/
[12]https://www.pinterest.com.au/pin/773211829755873515/?amp_client_id=CLIENT_ID(_)&mweb_unauth_id=&from_amp_pin_page=true
[13]https://www.extrastory.cz/tohle-auto-bylo-proklete-zahynul-v-nem-slavny-herec-a-dokonce-i-jeho-nahradni-dily-zabijely.html
https://cs.wikipedia.org/wiki/Dějiny_filmu
[14]https://cs.wikipedia.org/wiki/Dějiny_filmu#/media/Soubor:McAvoyJolsonJazzSinger.jpg
[15]https://www.idnes.cz/auto/historie/dolce-vita-sladky-zivot-federico-fellini-film-triumph-cadillac-fiat.A200131_013047_auto_ojetiny_fdv
[16]https://cs.wikipedia.org/wiki/Dějiny_filmu#/media/Soubor:Snow_white_1937_trailer_screenshot_(2).jpg
[17]https://www.filmovyprehled.cz/cs/person/11992/vlasta-burian
https://www.youtube.com/watch?v=BQawNvW_FWU
https://www.youtube.com/watch?v=qrBml6oKEmU
https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/alesn-erber-jak-nastartovat-stredni-les-nadupane-ferrari-nasich-lesu
[18, 23]https://www.extrastory.cz/byl-novak-genius-nebo-tajny-agent-nezjistila-to-ani-stb.html
[19, 21]https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap11.pdf
[20]https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/kladno-vezaky-rozdelov-rekonstrukce-miliony.A190211_122323_ekonomika_jn
[22]https://www.sparkys.cz/skoda-120l-1984-verejna-be
https://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/psychicke-problemy-ditete/nejcastejsi-psychicke-problemy-v-dospivani.shtml
[24]https://www.radio1.cz/clanek/souteze/10520-velky-knizni-ctvrtek
[25]https://www.albatrosmedia.cz/tituly/58575310/holubice-a-had/
[26]https://www.albatrosmedia.cz/tituly/49593771/mlcici-pacientka/
[27]https://www.albatrosmedia.cz/tituly/55530245/elizino-tajemstvi/
[28]https://www.albatrosmedia.cz/tituly/53634741/ilustrovany-atlas-neuveritelnych-faktu-o-zviratech/
[29]https://www.albatrosmedia.cz/tituly/34566777/jsem-romantik-ale-lecim-se/
Vance, Ashlee. ELON MUSK: Tesla, SpaceX a hledání fantastické budoucnosti. Jan Melvil Publishing 2015, kapitoly 7 a 10.
https://en.wikipedia.org/wiki/Tesla,_Inc.
https://www.tesla.com/cs_cz
https://byznys.ihned.cz/c1-66710200-trzni-hodnota-tesly-predcila-volkswagen-kdyz-presahla-100-miliard-dolaru
https://www.google.com/search?q=tesla+shares&oq=tesla+sha&aqs=chrome.0.69i59j69i57j0l6.3105j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8
https://www.auto.cz/tak-to-bylo-rychle-tesla-model-3-je-uz-nejprodavanejsi-elektromobil-v-evrope-128491
https://fdrive.cz/clanky/tesla-model-3-se-v-prosinci-stala-3-nejprodavanejsim-autem-v-evrope-4899
http://www.hybrid.cz/elektromobil-tesla-model-3-je-zatim-nejprodavanejsim-autem-v-nizozemsku
https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/tesla-zazila-rekordni-prvni-ctvrtleti-prodeje-zvysila-o-40-procent-40319241
https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/tesla-vyrobila-milion-aut-cesti-zakaznici-dostanou-prvni-modely-z-prazske-prodejny-1367543
https://www.teslafan.cz/clanky/tesla-predstavila-novy-elektromobil-neco-takoveho-jste-jeste-nevideli?list=nejctenejsi
https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/auto/experti-varuji-cybertruck-od-tesly-je-tak-odvazny-ze-ho-v-ev/r~8ccd6d901da311eab1410cc47ab5f122/
https://en.wikipedia.org/wiki/Tesla_Semi
https://en.wikipedia.org/wiki/Tesla_Roadster_(2020)
http://www.hybrid.cz/elon-musk-vysvetlil-co-znamena-logo-tesla
https://cs.wikipedia.org/wiki/Tesla_Model_S
https://cs.wikipedia.org/wiki/Tesla_Model_X
https://cs.wikipedia.org/wiki/Tesla_Model_3
https://www.auto.cz/cesky-trh-v-breznu-2020-koronavirus-znamena-obri-propad-tesla-vsak-mezi-nejlepsimi-133965
https://cs.wikipedia.org/wiki/Tesla_Model_Y
https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/auto/ma-z-nej-byt-nejprodavanejsi-tesla-prvni-modely-y-obdrzi-zak/r~2b2421e8588011ea820cac1f6b220ee8/
[30]https://www.cnbc.com/2020/03/10/elon-musk-scouting-tesla-cybertruck-gigafactory-in-central-usa.html
[31]https://teslamotorsclub.com/blog/2019/09/17/plaid-edition-model-s-to-get-seven-seats-production-starts-late-2020/
[32]https://www.tesla.com/cs_cz/modelx
[33]http://www.hybrid.cz/elon-musk-vysvetlil-co-znamena-logo-tesla
[34]https://www.tesla.com/roadster?redirect=no
[35]https://www.tesla.com/cs_CZ/events?redirect=no
[36]https://www.tesla.com/model3